



Документ за разглеждане в заседание

B9-0509/2022

21.11.2022

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ

за приключване на разисквания по изявление на Комисията
съгласно член 132, параграф 2 от Правилника за дейността
относно защитата на животновъдството и едрите хищници в Европа
(2022/2952(RSP))

Улрике Мюлер, Ружа Тун унд Хоенщайн
от името на групата Renew

Резолюция на Европейския парламент относно защитата на животновъдството и едрите хищници в Европа (2022/2952(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид изявлението на Комисията от 23 ноември 2022 г. относно защитата на селскостопанските животни и едрите хищници в Европа,
 - като взе предвид член 132, параграф 2 от своя Правилник за дейността,
- А. като има предвид, че законодателни действия като Директивата на ЕС за местообитанията¹ и международните договори, като например Конвенцията за опазване на дивата флора и фауна и природните местообитания (Бернската конвенция), допринесоха за възстановяването на популациите на едрите хищници, в това число на сивия вълк, кафявата мечка, евроазиатския рис и росомахата; като има предвид, че през 2012 г. броят на едрите месоядни в континентална Европа² е бил 9 000 европейски риса, 17 000 кафяви мечки, 1 250 росомахи и 12 000 вълка; като има предвид, че според оценка, извършена през 2018 г.³, броят на вълците се е увеличил значително през последните десет години до 17 000 г., докато броят на другите видове остава сходен; като има предвид, че Международният съюз за опазване на природата (IUCN) е класифицирал 3 от 9 популации на вълци, 3 от 10 популации на кафяви мечки и 3 от 11 популации на евроазиатски рис в Европа като незастрашени; като има предвид, че и двете популации на росомахи в Европа продължават да бъдат застрашени и иберийският рис все още е застрашен;
- Б. като има предвид, че повечето популации на едри хищници в Европа са трансгранични; като има предвид, че отделните популации могат да обхващат широк географски обхват в различни държави, в рамките на ЕС и извън него, което води до ситуации, при които една и съща популация в един регион може да се счита за имаща благоприятен природозащитен статус, докато в съседен регион тя може да бъде класифицирана като нуждаеща се от строга защита; като има предвид, че е необходим научнообоснован подход и координиран мониторинг във всички държави членки;
- В. като има предвид, че методите за мониторинг се различават в отделните държави — членки на ЕС, което води до разнородно качество и количество на данните за равнищата на популацията на едрите хищници⁴, затруднявайки значително

¹ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

² Chapron, G., et al., 'Recovery of large carnivores in Europe's modern human-dominated landscapes' („Възстановяване на едрите хищници в съвременния, доминиран от човека ландшафт в Европа, *Science*, том 346, 2014 г., https://www.researchgate.net/publication/269709443_Recovery_of_large_carnivores_in_Europe%27s_modern_human-dominated_landscapes

³ <https://www.iucnredlist.org/species/3746/144226239#assessment-information>

⁴ Например <https://www.iucnredlist.org/species/pdf/144226239/attachment>

съпоставимостта и стандартизацията на данните и тяхното тълкуване;

- Г. като има предвид, че между 1992 г. и 2019 г. бяха изразходвани средно 3,6 милиона евро годишно за проекти, насочени към мерки за смекчаване на щетите от едрите хищници чрез програмата LIFE, а още 36 милиона евро бяха предоставени за текущи проекти, предоставящи специфични за контекста насоки относно ефективността на мерките за смекчаване, като например електрически огради, активно пастирство и използване на кучета за охрана на добитъка в много различни региони на ЕС; като има предвид, че стандартите за измерване и ефективност на докладването обаче като цяло са сравнително ниски, което затруднява оценката на техния успех⁵; като има предвид, че съществува необходимост от допълнителни проекти в регионите и относно едрите хищници, които все още не са разгледани;
- Д. като има предвид, че домашните животни, особено тези в пасищата и откритите пасищни системи, са изложени на по-висок риск от хищничество (в зависимост от въведените мерки и тяхната ефективност) поради нарастващото присъствие на едри хищници, особено в планинските и слабо населените региони, в които пашата е необходима за опазването на тези приоритетни местообитания; като има предвид, че в гъсто населените райони с малко на брой видове естествена плячка за едрите хищници може да съществува и по-голям риск за домашните животни;
- Е. като има предвид, че обществените нагласи към едрите хищници се различават значително в различните държави и сред различните групи по интереси, по-специално в регионите, в които едрите хищници са отсъствали за по-дълъг период от време; като има предвид, че страхът от нападения и липсата на достатъчна подкрепа от страна на органите за избягване на щети могат да доведат до незаконно убиване на защитени видове;
- Ж. като има предвид, че секторите на овцевъдството и козевъдството, които са най-уязвими по отношение на нападенията от едри хищници, вече от няколко десетилетия са подложени на икономически натиск поради по-широки социално-икономически причини; като има предвид, че този уязвим сектор може да осигури добавена стойност за околната среда чрез екстензивна паша, като допринася за поддържането на биологичното разнообразие в открити ландшафти в много райони с природни ограничения или ниска плодородност, като например алпийските пасища, и като спомага за борбата с явления като ерозията и горските пожари;
- З. като има предвид, че традиционните алпийски пасища и пасищните системи по поляни биват изоставяни във все по-голяма степен вследствие на екологични, селскостопански и социално-икономически предизвикателства; като има предвид, че предизвикателствата, свързани със селското стопанство в непосредствена близост до едрите хищници, могат да доведат до конфликт на цели по отношение на защитата на едрите хищници, от една страна, и опазването на биологичното разнообразие на пасищата, от друга страна;
- И. като има предвид, че превантивните мерки за избягване на конфликти при съвместно съществуване са докладвани от проекти по LIFE в някои региони на ЕС като успешни методи за намаляване на щетите от едрите хищници; като има

⁵ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2351989421003656>

предвид обаче, че ефективността на тези мерки би могла да бъде повлияна от географските обстоятелства и местните условия; като има предвид, че тези мерки могат да доведат до увеличаване на труда и до непропорционални разходи за земеделските стопани, особено в регионите, в които едрите хищници се завръщат или се увеличават, и че те могат също така да окажат значително въздействие върху ландшафта; като има предвид, че плащанията на обезщетения, които се регулират на национално равнище, се различават в рамките на ЕС и невинаги постигат пълно обезщетение за претърпените вреди;

- Й. като има предвид, че загубата и нараняванията на селскостопански и домашни животни поради нападения на едри хищници причинява не само икономическа вреда на земеделските стопани и животновъдите, но води също така до значителни емоционални последици за техните собственици;
- К. като има предвид, че традиционните животновъдни практики с висока степен на защита на добитъка от хищници, като например използването на пастири, кучета за охрана на добитъка и прибирането за през нощта, за да се гарантира прякото и непрекъснато наблюдение на тревопасните животни, се използват в Европа от векове, но постепенно се прекратяват поради много по-малкия брой нападения на хищници; като има предвид, че поради промените в земеползването с многофункционален подход в земеделските райони, нарасналото значение на туризма и настоящия социално-икономически натиск, пред който е изправено селското стопанство в ЕС, с голямо намаляване на броя на земеделските стопани и работни заплати под средното равнище, в някои региони може да се окаже трудно пълното възвръщане към тези стари практики в голям мащаб, особено без публична подкрепа; подчертава, че ще трябва да се намерят иновативни решения, за да се приспособи съвременното селско стопанство към присъствието на вълци;
- Л. като има предвид, че е необходимо конструктивно съвместно съществуване между едрите хищници и животновъдството, при което, от една страна, природозащитният статус на едрите хищници да може да продължи да се развива благоприятно, а на земеделските стопани да бъдат предоставени инструменти и достатъчно финансиране за справяне с нападенията над селскостопански животни и предотвратяването им; като има предвид, че ще са необходими допълнителни дискусии между заинтересованите страни и земеделските стопани в областите, в които едрите хищници отсъстват от десетилетия, и че ще са необходими допълнителни усилия по отношение на споделянето на най-добри практики в подкрепа на прилагането на превантивни мерки и получаването на достъп до финансиране; като има предвид, че засиленото присъствие на едри хищници може да има положително въздействие върху функционирането и устойчивостта на екосистемите, опазването на биологичното разнообразие и екологичните процеси, като допринася, наред с другото, за регулирането на популациите от диви копитни животни; подчертава също така, че особено в националните паркове наличието на едри хищници допринася за стойността на горите за отдих и за постоянно нарастващия природосъобразен туризъм⁶;

6

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/case_studies.htm#Innovative%20Financing)

1. подчертава, че балансираното развитие на всички видове и екосистеми в някои случаи може да изисква управление; приветства положителните резултати от политиките за биологичното разнообразие по отношение на възстановяването на видове едри хищници в ЕС; подчертава необходимостта да се признае, че подобни промени в равнищата на популациите на определени видове могат да доведат до редица екологични, селскостопански и социално-икономически предизвикателства, както и до нови възможности; признава, че член 2, параграф 3 от Директивата за местообитанията вече съдържа гъвкавост за ефективно справяне с тези полезни взаимодействия и компромиси и се счита за подходяща за целта;
2. призовава Комисията редовно да оценява напредъка в постигането на благоприятен природозащитен статус на видовете на равнището на биогеографските региони и на популациите в целия ЕС, за да се направи оценка на разпространението на едрите хищници въз основа на научни доказателства, като се вземе предвид високата трансгранична мобилност на видовете; признава, че природозащитният статус на различните популации на едни и същи видове може да се различава в различните региони и че природозащитният статус на дадена популация може да бъде повлиян от състоянието на съседните популации; призовава Комисията и държавите членки допълнително да засилят трансграничното сътрудничество и разработването на трансгранични планове за управление, които съвпадат с биогеографските региони и/или с равнището на популациите; призовава Комисията да задели средства за проучвания на биологичното разнообразие, например в рамките на „Хоризонт Европа“, насочени към актуализиране на картите за разпределение и гъстота на едрите хищници; счита, че за да се изготвят точни оценки, тези проучвания следва да се извършват в цяла Европа, когато е уместно;
3. подчертава, че доброто наблюдение е основна предпоставка за успешното управление на едрите хищници и това следва да включва не само наблюдение на площта, заета от едри хищници, и на тяхното изобилие, но също така и на тенденциите в възникването на щети, пространствените горещи точки и ефективността на програмите за смекчаване на щетите (включително компенсации и превенция); призовава Комисията да гарантира, че държавите членки използват подходящи методи за мониторинг за всеки от различните видове едри хищници и свързаните с тях щети, които ще позволят събирането на висококачествени, съпоставими и стандартизирани данни за ефективна оценка на равнищата на популацията и политиките за смекчаване на щетите; подчертава, че в процедурите за наблюдение на тези популации следва да се проучат варианти за по-добро отчитане на движението през границите на едри хищници, включително през границите с държави извън ЕС; подчертава, че събирането и анализът на данни следва да се извършват от един-единствен орган на ЕС; призовава резултатите от мониторинга и използваната методология да бъдат своевременно и прозрачно достъпни за обществеността;
4. подчертава значението на подобряването на наблюдението на здравето на дивата флора и фауна, като се признава положителното въздействие, което вълците могат да окажат върху здравето на цялата екосистема; призовава за стандартизирана политика за идентифициране на хибридите и прозрачен подход, включително общ трансграничен обмен на ДНК проби на вълци между научноизследователските институции;

5. призовава Комисията и държавите членки да подпомагат регионите, изправени пред нарастващи конфликти във връзка със съвместното съществуване, да пояснят как да се използва по подходящ и отговорен начин гъвкавостта, която вече съществува съгласно член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията; призовава Комисията да изясни съществуващите насоки относно строгата защита на видовете по отношение на тълкуването на задълженията, произтичащи от членове 12 и 16 от Директивата за местообитанията, с оглед на увеличаващите се популации от едри хищници и нарастващите конфликти във връзка със съвместното съществуване; същевременно насърчава държавите членки да използват по-добре съществуващите насоки и да действат по ефективен начин за предотвратяване, смекчаване и компенсиране на вредите, причинени от едрите хищници; изтъква, че при това следва се да отчита многообразието в Европейския съюз и да се работи в тясно сътрудничество с държавите членки, регионите и заинтересованите страни, за да се гарантира управленски подход на равнището на биогеографските региони и на равнището на популациите в държавите членки;
6. призовава държавите членки да гарантират, че използването на дерогации по отношение на контрола на едрите хищници, включително мечките, е ясно разграничена от ловната дейност; подчертава, че система от дерогации не може да бъде сравнявана със система, основана на квоти за лов, при която не са определени ясни цели с разпределянето на броя на интервенциите, особено ако алтернативните решения и превантивните мерки не са изчерпани и ако не могат да бъдат установени последиците от нейното прилагане;
7. призовава Комисията, държавите членки, регионалните и местните органи и всички съответни заинтересовани страни да насърчават начини и средства за свеждане до минимум и, когато е възможно, намиране на решения на конфликтите между интересите на човека и присъствието на едри хищнически видове чрез обмен на знания и съвместна работа по отворен и конструктивен начин и при взаимно уважение;
8. в отговор на опасенията на земеделските стопани и гражданите, призовава Комисията и държавите членки да проведат ясни кампании за повишаване на осведомеността и да подобрят трансграничното сътрудничество и знанията относно съвместното съществуване на хората с едрите хищници в Европа;
9. призовава Комисията да извърши оценка на въздействието на нарастващото присъствие на едри хищници в Европа върху жизнеспособността на животновъдството, биологичното разнообразие, селските общности и селския туризъм, включително приемствеността между поколенията в селското стопанство, в контекста на социално-икономическите фактори, които оказват въздействие върху жизнеспособността на животновъдството; подчертава, че механизмите за изплащане на обезщетения следва да бъдат разработени по такъв начин, че животновъдството и наличието на едри хищници да не означават загуба на печалба за земеделските стопани; подчертава освен това, че защитните мерки не следва да бъдат непропорционално скъпи;
10. призовава Комисията и държавите членки да направят оценка на въздействието, което нападенията на едри хищници могат да окажат върху хуманното отношение

към животните, включително наранявания, аборт, намалена плодовитост, загуба на животни, загуба на целостта на стадото и смърт на кучета пазачи и ловни кучета, както и въздействието върху доходите на земеделските стопани и по-високите разходи за труд и материали, като също така вземат предвид дали са били приложени превантивни мерки и доколко са били ефективни;

11. призовава Комисията и държавите членки да разработят солидна и всеобхватна оценка на всички съответни заплахи и натиск върху всеки вид едри хищници и техните местообитания на европейско равнище и във всяка държава членка, било то по естествени причини или по предизвикани от човека фактори, като например незаконно убиване (браконьерство), неумишлено залавяне и убиване или намаляване на размера или качеството на техните местообитания; призовава държавите членки и Комисията също така да картографират приоритетните зони за свързаност за популациите от едри хищници и да определят най-важните екологични коридори, бариерите за разпространение, пътните участъци с висока смъртност и други важни особености на ландшафта, свързани с фрагментирания характер на разпространението на едрите хищници, за да се избегне фрагментирането на местообитанията;
12. подчертава, че животновъдните стопанства в Алпийския биогеографски регион и други планински райони са особено уязвими по отношение на нападенията на вълци, които зачестяват; посочва, че стопанствата в тези региони често са малки и са изправени пред високи допълнителни разходи, въпреки че те играят важна роля за опазването на планинските ландшафти и за обезпечаването на биологичното разнообразие в някои негостоприемни региони, където големите диви тревопасни животни са изчезнали или все още не са въведени отново, тъй като те са основан на природата икономически ефективен инструмент за предотвратяване и смекчаване на явления като ерозията и горските пожари; посочва, че е особено необходимо райони като богатите на видове *Nardus* тревни съобщества върху силикатни субстрати в планински райони и алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества да бъдат опазвани съгласно Директивата за местообитанията; посочва, че основен фактор за опазването на тези зони е екстензивната паша, например на говеда и коне, или ръководеното пастирство; отбелязва, че увеличаващите се популации на едри хищници, съчетана с невъзможността за прилагане на защитни мерки в екстремни топографски райони като планинските и слабо населените райони, би могло да доведе до постепенно изоставяне на пашата; призовава Комисията да защитава и опазва традиционните селскостопански практики като пасищното животновъдство, модела на селскостопанска паша, практиката на сезонна паша, призната от ЮНЕСКО, и начина на живот на пасищните животновъди, чрез решителни действия и конкретни решения; признава, че някои от тези практики могат да бъдат обхванати от предложения списък на възможните селскостопански практики, финансирани от екосхеми;
13. призовава Комисията и държавите членки да отчетат, че наличните понастоящем превантивни мерки, включително огради и кучета пазачи, които са успешни в някои региони на ЕС, могат да представляват допълнителна финансова и трудова тежест за земеделските стопани, невинаги се подкрепят с финансиране от ЕС или с национално финансиране и имат различна степен на ефикасност и ефективност в зависимост от местните условия; във връзка с това подчертава, че финансовата

подкрепа за предприемането на превантивни мерки следва да бъде придружена от консултантска подкрепа за животновъдите, за да се гарантира цялостното и навременно прилагане на тези мерки; подчертава, че при прилагането на превантивни мерки и при предвиждането на дерогации е необходимо да се отчитат характерът на терена, географските особености, историята на съвместното съществуване с големите хищници и други първостепенни фактори като туризма, който често е от основно значение за съответните райони; призовава Комисията и държавите членки да признаят, в случаите на разрастване на популациите на едри хищници, значението на проактивното разработване и прилагане на стратегии за смекчаване на последиците в съответствие с Директивата за местообитанията и въз основа на научни доказателства;

14. призовава Комисията и държавите членки въз основа на научни данни да определят и подкрепят най-добрите осъществими превантивни мерки за намаляване на нападенията и щетите от нападенията над селскостопански животни от едри хищници, като вземат предвид регионалните и местните характеристики на държавите членки, и да подкрепят земеделските стопани да кандидатстват за тези превантивни мерки; призовава Комисията да определи подходящи изисквания за измерване и докладване на ефективността на мерките за смекчаване на щетите, разследвани във финансирани от ЕС проекти, като например в рамките на програмата LIFE, като се даде приоритет на обективните и количествените методи за оценка и същевременно се избягва непропорционалната административна тежест, която би могла да възпре кандидатите по проекти; освен това призовава за извършване на оценка на въздействието относно прилагането на методи за активно управление;
15. призовава държавите членки да изготвят и прилагат всеобхватни планове за действие за видовете или планове за опазване и/или управление, когато такива още не са въведени; отбелязва, че при планирането на управлението следва да се вземат предвид гъстотата на човешкото население, ландшафтните структури, животновъдството, природозащитният статус, други съответни човешки дейности и популациите от диви копитни животни;
16. призовава Комисията и държавите членки да определят подходящи и дългосрочни възможности за финансиране за подходящи превантивни мерки и достатъчно компенсирани на земеделските стопани не само за всички понесени загуби и разходи в резултат на нападения от едри хищници, но и за приложените мерки за смекчаване на последиците, за да се гарантира съвместното съществуване на едрите хищници и устойчивите животновъдни практики; призовава Комисията да отчете, че нарастващият брой нападения от едри хищници означава, че ресурсите, предназначени за защита на домашните животни и за изплащане на компенсации, също се увеличават; счита, че компенсациите, изплащани на животновъдите след нападение, са различни в отделните държави членки; призовава Комисията да обмисли изменението на своите селскостопански насоки, които признават компенсация за щети от едри хищници като държавна помощ, тъй като загубите, понесени от производителите, нямат връзка с тяхната селскостопанска дейност;
17. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

